

Ismatullayeva Nafisa

Sharof Rashidov tumani 11- umumta'lim maktabi 10-a sinf o'quvchisi

GEOGRAFIYA DARSLARINI TASHKIL QILISH

Annotatsiya: Ushbu maqolada geografiya darslarini tashkil etishda metodlardan foydalanishi haqida ma'lumot berilgan. Geografiya darslarida kompetensiyalarni shakllantirish va geografik bilim va ko'nikmalarni samarali tashkil qilish haqida qayd etilgan.

Kalit so'zlar: Geografiya, dars, kompetensiya, metod, yer, tabiat, bilim, ko'nikma.

Hozirgi kunda geografiya darslarini tashkil etishda bir qancha ta'lim metodlaridan foydalanishga to'g'ri keladi. Darsning barcha bosqichlarida darslik bilan muntazam ishlash - mustahkam bilim, ko'nikma hosil qilish bilan birgalikda, o'quvchilarning bilish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. O'quvchilarni kitobdan foydalanishga o'rgatish maktab geografiyasi oldiga qo'yilgan muhim vazifalardan biridir. Darslik o'quvchilar uchun asosiy qo'llanma, ular oladigan bilimlarning eng muxim manbaidir. Sinfda darslik bilan ishlash usullari turlicha bo'lib, ulardan biri matn bilan ishlash va yangi bilim olishdir. Darslik matni bilan ishlashda izohli o'qishdan boshlash ma'qul izohli o'qish 5 va 6 sinflarda o'quv yilining boshlaridanoq boshlanadi. Matnning ma'lum qismi o'qilgach, o'quvchi uning mazmunini o'z so'zi bilan ifodalab berishi kerak. O'qituvchi matnda uchragan qiyin iboralar va yangi terminlarga izoh berib, geografik ob'ektlarni xaritadan ko'rsatadi.

Darslik bilan ishlashning yana bir usuli darslikning ayrim mavzulariga reja tuzishdir. Bunda o'quvchilar tegishli matnni o'qib chiqqach, uni qismlarga bo'ladilar, eng muhimlarini ajratadilar, ajratilgan qismlarga kichik mavzular belgilaydilar. O'quvchilar darslikdagi ayrim mavzularga reja tuzib bo'lgach, uning mazmunini punktlar bo'yicha bayon etadilar. O'quvchilar bunday jadvallarni to'ldirishlari uchun faqat darslik matnini anglash va tushunishlari kifoya qilmaydi, ular ilgari olgan bilimlarni esga olishlari kerak. Darslikdagi rasmlar bilan ishlashning ahamiyati katta.

Yana bir muammo shundaki, zamonaviy talabalar ancha aqlli bo'lib qolishdi va shunga mos ravishda nafaqat hayotda, balki universitetlarga kirishda ham foydali bo'ladigan fanlarni tez o'zlashtirmoqdalar. Geografiya bunday fan emas. Negadir oliy o'quv yurtlarida iqtisodiygeografik mutaxassisliklarning asosini tashkil qilishi kerak bo'lgan fan ular tomonidan butunlay e'tibordan chetda qolmoqda. Garchi, mening fikrimcha, menejerga ijtimoiy fanlardan ko'ra ko'proq geografiya kerak. Qo'llashda ham biz pedagogika universitetining profil ixtisosligida geografiya emas, xuddi shu ijtimoiy fanni ko'ramiz. To'g'ri, geografiyadan chuqur bilimga ega bo'lmagan xalqaro aloqalar bo'yicha malakali mutaxassis yoki turizm menejerini tasavvur qilish qiyin.

Hozirgi vaqtda geografiya kabi bilim sohasi Rossiya klassik universitetlarida (24 fakultet) va pedagogika universitetlarida (41 fakultet) mavjud. Yirik universitetlar va akademiyalar o'zlarining tor sohalari bo'yicha bakalavrlar, mutaxassislar va magistrilar tayyorlaydigan alohida fakultetlardir. maktab geografiyasining ahamiyati uning o'ziga xosligidadir Maktab mavzusi o'quvchilarda Yerni inson sayyorasi sifatidagi murakkab, tizimli va ijtimoiy yo'naltirilgan qarashni shakllantiradigan g'oyaviy xarakterdir. Shuningdek, ularni ilmiy bilishning maxsus usuli sifatida mintaqaviy yondashuv bilan tanishtiruvchi yagona fandır. Shaxsni shakllantirishda geografik bilimlarning ahamiyati geografik ta'limning umumiy maqsadini shakllantirish imkonini

beradi. Shunday qilib, talabalar geografik bilim va ko'nikmalarning to'liq tizimiga ega bo'lib, ularni hayotda, turli vaziyatlarda qo'llash, ya'ni ko'nikmalarni namoyish etish qobiliyatiga ega.

Geografiya darslarida qanday kompetensiyalarni shakllantirish mumkin?

- qimmatli va semantik kompetensiyalar hayotga munosabatni, to'g'ri belgilangan qiymat yo'nalishlarini shakllantiradi;
- umumiy madaniy kompetensiyalar etnik guruhlar, oilaviy va ijtimoiy qadriyatlar, an'analar, turmush tarzini o'rganishda shakllanadi. turli millatlar ...
- darsda tarbiyaviy va kognitiv kompetensiyalar shakllanadi va sinfdan tashqari mashg'ulotlar O'quvchi ekskursiya davomida o'zini o'rab turgan dunyo bilan tanishganda, u taxminlardan faktlarni farqlashni o'rganadi va statistik ma'lumotlardan foydalanadi;
- axborot kompetensiyalari zamonaviy axborot vositalari va axborot texnologiyalarini egallashni nazarda tutadi... Masalan, koinotdan o'rganilayotgan hududlar tasvirlarini ko'rsatuvchi va tahlil qilib, dars yoki sinfdan tashqari mashg'ulotlar uchun taqdimot yaratish;
- kommunikativ kompetensiyalar muloqot jarayonida shakllanadi, jumladan, boshqalar bilan qanday munosabatda bo'lish, jamoada ishlash ko'nikmalari, turli ijtimoiy rollarni bilish.

Yer xaritasidan barcha bo'sh nuqtalar yo'qolganidan so'ng, geograflarning asosiy vazifasi tabiat va insoniyat jamiyatining rivojlanish qonuniyatlarini o'rganish bo'ldi. Va bugungi kunda geografiyada yangi ajoyib kashfiyotlar mumkin. Geografiya Yerda mavjud bo'lgan ob'ektlar, jarayonlar va hodisalarni o'rganadi. Geografik ob'ektlar juda xilma-xil bo'lib, ular tabiiy (tog'lar va tekisliklar, dengizlar va daryolar) va sun'iy (shaharlar va zavodlar, elektr stantsiyalari va sug'orish kanallari) ga bo'linadi. Atrofimizda har kuni sodir bo'layotgan geografik hodisa va hodisalarning (vaqt o'zgarishi) tabiat va inson hayotidagi o'rni ham katta. Ko'pgina geografik hodisalar halokatli: vulqonlar va zilzilalar, momaqaldiroqlar va boshqalar. Geograflar ularning kelib chiqishi va halokatli kuchini tasvirlaydi. Geografiyaning eng muhim predmeti inson va tabiatning o'zaro ta'siri jarayonidir. Axir, har yili inson ko'proq tabiiy ob'ektlarni o'zgartiradi, kon qazish, o'rmonlarni kesish, chiqindilarni ifloslantirish va hokazo.

REFERENCES

1. "Tabiiy geografiya" (O'rta Osiyo tabiiy geografiyasidan amaliy ish) Darslik (T., TDPU, 2014), 56.b.
2. Qoriyev M., Markaziy Osiyo tabiiy geografiyasi, 2-nashr, T., 1968.
3. Islambayevna M. M. et al. XORAZM VILOYATI TABIIY GEOGRAFIK O'RNINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (GEOGRAFIK O'RNINING QULAY VA NOQULAY TOMONLARI) HAQIDA //Eurasian Journal of Law, Finance and Applied Sciences. – 2022. – T. 2. – №. 2. – C. 50-53.
4. Sobirov J. X. O., Komiljanova E. U. Q., Sharifboyeva H. I. Q. XORAZM VILOYATIDA AGRAR SOHANING EKSPORT SALOHIYATINI KENGAYTIRISHDA AYRIM NOAN'ANAVIY TARMOQLARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI VA RIVOJI //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – T. 2. – №. 1. – C. 38-42.